

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

М.С.Жидко
(ініціали та прізвище)

« 28 » _____ серпня 2025 р.

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Ознайомча практика

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 053 «Психологія»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Психологія
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, дистанційна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 1.09.2025 року

Харків 2025 рік

Розробник: Жарікова С.Б., доц. каф. 704, к. психол. н.

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психології
(№ 704)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2025 р.

Завідувач кафедри к. психол. н., доц.

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Ю.І. Гулий

(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Погоджено з представником здобувачів освіти: Маргарита СТАРОДУБЦЕВА

Жарікова Світлана Борисівна.

Посада: доцент кафедри 704.

Науковий ступінь: кандидат психологічних наук.

Вчене звання: доцент.

Перелік дисциплін, які викладає:

- Загальна психологія;
- Організаційна психологія;
- Етнічна психологія.

Напрями наукових досліджень:

- Психологія здоров'я та успіху;
- Вікова психологія;
- Психологія травми;
- Практична психологія освіти;
- Психологія сім'ї;
- Дитячо-батьківські відносини.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти; Денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Дисципліна обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом - 90 годин / 3 кредитів ЄКТС. Кількість годин аудиторної – 0, та 79 самостійної роботи здобувачів.

Види занять – лекції, семінарські заняття

Вид контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

2. Мета та завдання ознайомчої практики

Мета – поглиблення та асиміляція отриманих психологічних знань до практичної сфери.

Завдання

Вивчення концептуальних та методологічних основ організації, проведення, аналізу і інтерпретації результатів наукового дослідження; методів наукового дослідження; різних видів і форм наукового

дослідження; розуміння наукової етики та її дотримання в науково-дослідній діяльності; придбання конкретних навичок, як ці знання можливо використовувати для виконання різних видів науково-дослідної роботи

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, а саме обізнаність та розуміння сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації наукового знання.

2. Розуміння значення дотримання етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів, розуміння наслідків необґрунтованого запозичення матеріалу.

3. Здатність бачити актуальні проблеми у сфері психології та самостійно їх розв'язувати.

4. Вміння втілити свою думку у науковий текст, відрефлексувати різницю системи значень, смислів та їх вербальну символізацію. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію через виконання наукових досліджень що створюють нові знання, використовувати новітні методи наукового пошуку

Результати навчання: вміння самостійного використання загальнотеоретичних положень для вирішення важливих завдань психологічної практики в дослідженні окремо взятої особистості або групи; вміння встановлювати психологічний контакт з незнайомою людиною; оволодіння навичками ведення конструктивної бесіди та рефлексивного мислення щодо своєї ролі у соціальному оточенні.

А) Знання:

1. Володіти концептуальними та методологічними знаннями та бути здатним застосовувати їх при розв'язанні завдань пов'язаних з методологічною та процедурною складовими наукового дослідження.

Б) Уміння:

1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз інформації з різних наукових джерел із використанням інформаційно-комунікаційних технологій

2. Спланувати та реалізувати на практиці самостійне наукове дослідження у психологічній сфері. яке сприяє розв'язанню значущих наукових психологічних, соціально-психологічних проблем.

3. Визначити об'єкт, предмет дослідження, використовуючи гносеологічні підходи до розв'язання проблем психологічною наукою та практики.

4. Застосовувати існуючі методи та методики досліджень, здійснювати модифікацію існуючих методик для проведення науково-дослідної роботи з психології.

5. Виконувати статистичні обчислення та процедури, що підтверджують достовірність, валідність та значущість отриманих даних.

В) Комунікація:

1. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у фахових дискусіях
2. Дотримуватися етичних норм та авторського права при презентації результатів свого наукового дослідження.

Г) Автономія та відповідальність:

1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним, демократичним цінностям у професійній, громадській діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія»; «Соціальна психологія».

3. Програма ознайомчої практики

Змістовний модуль 1. Встановлення психологічного контакту

Тема 1. Проведення інтерв'ю з трьома типологічно різними людьми.

Тема 2. Проведення інтерв'ю на неприємну тему з незнайомою людиною.

Змістовний модуль 2. Уявлення про себе

Тема 3. Виявлення факторів, що впливають на перше уявлення про людину. Перевірка цих факторів на практиці (звернення до людей на вулиці з проханням, демонструючи по черзі різні фактори – чемність / нечемність, акуратність / неохайність...).

Тема 4. Обговорення в малих групах першого уявлення про кожного члена групи, виявлення розбіжностей.

Змістовний модуль 3. Конструктивне спілкування

Тема 5. Вивчення принципів конструктивного спілкування (я-висловлювання, чітке висловлювання власних думок, розвиток рефлексивності в комунікаційному процесі та комунікативної компетенції). Проведення вправ «Покращений телефон», «Ехо», «Нова казка», «Зомбі».

Тема 6. Дослідження впливу емоцій на комунікативний процес (проведення вправи «Змішані почуття»).

Тема 7. Вивчення комунікативних позицій «дитина», «дорослий», «родитель». Проведення вправи «дитина-дорослий-родитель».

Тема 8. Дослідження уявлення про партнера та міжособистісні стосунки у членів групи. Проведення вправ «Вільне описування», «Об'ява», «Пори року моєї душі».

Тема 9. Похід до музею сексуальних культур світу.

4. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

5. Методи навчання

Самостійна робота передбачена основним методом розв'язання практичних психологічних завдань у межах «Ознайомчої практики».

Самостійна робота - це така пізнавальна навчальна діяльність, коли послідовність мислення здобувача, його розумові й практичні операції і дії залежать від нього і визначаються ним самим. Викладач при такій організації праці не є стороннім спостерігачем, він здійснює керівництво. Саме під його керівництвом здобувачі виконують самостійні завдання, проявляючи зусилля і активність. Цей метод допомагає здобувачам зростати особистісно та проявляти свої творчі здібності. В результаті виконання програми практики завжди виявляється не тільки рівень знань, але і рівень самостійності здобувача, індивідуальний стиль діяльності, творчість і нестандартний підхід. Самостійна робота - найважливіша умова саморегуляції особистості, її творчих можливостей.

6. Методи контролю

У якості поточного контролю передбачено оцінювання роботи здобувача на заняттях.

Робота на заняттях оцінюється по шкалі від 6 до 20 балів за наступним принципом: 6 балів зараховується здобувачу за умови його пасивного виконання завдання або небажання брати участь у запропонованих вправах та обговореннях, низької мотивації оволодіння професійними знаннями та навичками; 7 балів отримує здобувач з формальним підходом до виконання завдань, який має середню мотивацію оволодіння професійними знаннями та навичками; у 8 балів викладач оцінює здобувача у тому випадку, коли він бере активну участь у виконанні завдання, має високу мотивацію оволодіння професійними знаннями та навичками, від 9 до 20 балів (у залежності від типу завдання) – якщо здобувач бере активну участь у запропонованих вправах, вміє надати глибоку інтерпретацію одержаним результатам, виконує та надає глибоку психологічну інтерпретацію самостійним «виїзним» завданням, має щоденник практики з усіх пройдених тем.

У якості контрольного семестрового заходу передбачено складання **диференційного заліку**.

Підсумкова оцінка роботи здобувача під час ознайомчої практики залежить від оцінки його діяльності протягом практики, якості ведення

щоденника практики, усного та письмового захисту результатів практики (доповіді та відповіді на запитання). Диференційний залік з практики оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

7. Критерії оцінювання

7.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

№	Критерій, за яким оцінюється щоденник практики	Рейтинговий бал
1	Перевірка щоденника:	60
1.1	відповідність змісту щоденника темам практики	40
1.2	самостійність вирішення поставленої задачі	6
1.3	наявність елементів науково-дослідного характеру	6
1.4	наведення власних ідей та думок	4
1.5	відповідність стандартам оформлення	4
2	Захист щоденника, в т.ч.:	40
2.1	доповідь	25
2.2	правильність відповідей на поставлені запитання	15
Всього		100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з 16 питань відкритого типу (за правильну відповідь на одне питання здобувач отримує 5 балів) та десяти питань закритого типу (максимальна кількість балів за відповідь на одне питання – 1).

7.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки: **знати** термінологічний апарат дисципліни; сутність кожного рівня методології; методи наукового дослідження; закони логіки; структурні елементи НД; методологічний апарат НДР; вимоги щодо стилю наукового тексту; різні видита форми представлення результатів НД.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки: **вміти** використовувати термінологічний апарат дисципліни для вирішення

практичних завдань; обирати відповідні наукові методи дослідження; застосовувати закони логіки; формулювати методологічний апарат НДР; відповідно до вимог продемонструвати вміння щодо оформлення різних видів ілюстративного матеріалу, списку наукових джерел, опису методів в НДР, написання тез; визначати актуальність, об'єкт предмет, мету, завдання для кваліфікаційної роботи магістра.

7.3 Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – При виконанні модульних контрольних робіт без принципових помилок виконано не менш ніж 70 % від загальної кількості питань. Знати зміст основних понять. Вміти сформулювати закони логіки. Знати структуру наукового дослідження, його основні структурні елементи. Знати основні методи наукового дослідження. Розуміти від чого залежить вибір методів дослідження. За зразком оформлювати ілюстративний та бібліографічний матеріал. Без принципових помилок виконати НДР та представити її результати у вигляді тез. Своєчасно і без принципових помилок виконані та здані всі види письмових завдань до семінарських занять.

Добре (75-89) – Своєчасно і без принципових помилок виконані та здані всі види письмових завдань до семінарських занять. При виконанні модульних контрольних робіт без принципових помилок виконано не менш ніж 75 % від загальної кількості питань. Вміти пояснювати зміст основних понять. Вміти аналізувати чи наводити факти, застосовуючи теоретичні положення законів логіки. Знати структуру наукового дослідження, його основні структурні елементи. Вміти обґрунтовано пояснювати розташування кожного елементу в методологічній частині НД. Знати основні методи наукового дослідження. Розуміти від чого залежить вибір методів дослідження та без принципових помилок обґрунтовано пояснити його застосування. Самостійно оформлювати ілюстративний та бібліографічний матеріал. Вміти самостійно розв'язувати задачі прикладного характеру. Повністю відповідно до вимог виконати НДР у вигляді тез та з обґрунтуванням представити її результати у публічному захисті.

Відмінно (90-100) – Здати своєчасно всі завдання до семінарських занять без помилок. При виконанні модульних контрольних робіт без принципових помилок виконано не менш ніж 95 % від загальної кількості питань. Досконально знати теоретичний матеріал навчальної дисципліни та вміти застосовувати його при розв'язанні практичних завдань. Без принципових помилок виконати НДР та з обґрунтуванням представити її результати у публічному захисті.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність. Практичні частини семінарських занять, які не виконані та не здані своєчасно повинні бути відпрацьованими відповідно до графіку ліквідації заборгованості.

9. Методичне забезпечення

Сілабус з дисципліни.

10. Рекомендована література

Базова

1. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. - К.: Кондор, 2009. - 576 с.

2. Партико Т. Б. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Б. Партико. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. - 416 с.

3. Русинка І.І. Психологія: Навч. посіб. - К.: Знання, 2007. - 367 с.

4. Семиченко В. А. Психологія спілкування. - К.: «Магістр-S», 1998. - 152 с.

Допоміжна

1. Загальна психологія: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Т. Б. Партико ; М-во освіти і науки України, Львів. ун-т ім. І. Франка. – Київ: Ін Юре, 2008. – 416 с.

2. Психологія : підручн. / за ред. Ю. Л. Трофімова. – Вид. 3-тє, стереотипн. К.: Либідь, 2001. 560 с.

3. Психологія: навч. посібн. / за ред. І. М Цимбалюк. – К.: Професіонал, 2004. – 216 с.